

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedüs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

A város közönsége az önálló színház mellett

A nagyváradai színház ügye olyan feltűnést keltett az egész nagyváradai lakosság körében, amilyenre évek óta alig volt példa. A közönség elkeseredetten foglalkozik az állandó nagyváradai színészet megszüntetésének szenzációjával és általános a vélemény, hogy soha ilyen válságot még nem élt át a nagyváradai magyarság ősrégi kultúrája, mint most.

A kedélyek egyelőre nagyon izgatottak és habár különféle módon kommentálják a döntést, senki sem tud napirendre térni a szomorú valóság fölött, a mely mégis csak az, hogy Nagyváradon megszűnt az állandó magyar színház, a várost harmadrangu mellékállomássá degradálták és megfosztották a nagyváradai publikumot attól az elemi jogától, hogy a saját színháza felett határozzon.

Bizonyos, hogy a publikum meg fogja adni a méltó választ és biztosra vesszük, hogy a közönség, — bármi is legyen egyébként a véleménye, — ebben az ügyben a legnagyobb összetartással fog fellépni és imponáló módon fog demonstrálni.

A Nagyvárad Estilap a közönségnek ezt az álláspontját juttatta kifejezésre. Indokoltan tartottuk azonban a nagyváradai társadalom vezetői köztül néhány nyilatkozatot beszerezni, amelyeket az alábbiakban közlünk.

Még csak azt említjük meg, hogy a városi tanácstól is várunk elhatározó döntést. Várjuk azt, hogy a városi tanács igen energikusan állást fog foglalni a nagyváradai állandó színház megszüntetése ellen és tájékoztatni a közönség hangulatáról az illetékes tényezőket. Ez annál is inkább kötelessége a városi tanácsnak, mert em-

Kocsán János dr. volt szenátor,

a nagyváradai Magyar Párt elnöke ezt mondotta:

— Én, a magam részéről egyáltalán nem tartom szerencsés megoldásnak azt, hogy Nagyvárad elveszítse az önálló magyar színházát. Minden kulturembernek be kell ugyan látnia, hogy Janovics Jenő dr az egyetlen erdélyi magyar színigazgató, aki színvonal szempontjából a legjobbat és a legjobb tudja nyújtani, azonban ezt az évszázados tradíciójú önálló magyar színházat mégsem szabad feladni. A helyzet tragikumát talán épen abban csucsosodik ki, hogy

ber feletti áldozatok árán sikerült évtizedekkel ezelőtt megvalósítani a régi nagyváradai kulturemberek álmát, a nagyváradai állandó színházat, amelyet ime most némelyek helyeslése közben, egyetlen intézkedéssel rombolnak össze.

A színház válsága ügyében egyébként a következő nyilatkozatok érkeztek hozzánk:

nem is örülhetünk Janovics Jenő dr idejövételének, pedig más körülmények közt őszinte kitörő örömmel fogadnók azt a hírt, hogy Janovics Jenő dr lett az önálló — de csakis az önálló — váradai magyar színház igazgatója. Mindenesetre meggyőződésem szerint Janovics Jenő dr ártatlanul kerül a dologba és ha mégis úgy lesz, hogy Kolozsvárhoz csatolva fog továbbélni Nagyvárad magyar színészete, akkor Janovics-csal szemben nem kell éreztetni jogos fájdalmunkat.

Szabó Károly a Magyar Párt alelnöke

a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Tavaly, amikor a má jelöltünket Parlagit elgáncsolták, azt hangozlattam, hogy át kell adni a színházat Janovics Jenőnek, aki azután állítsa a nagyváradai színház élére Parlagit vagy egy más megbízottját. Az események nekem adtak igazat. A színház teljesen lezüllött, most már hivatalos helyen joggal mondhatják, hogy nem kell Váradnak önálló színház. Ha Janovics lett volna az

igazgató, bizonyára nem sóhajtozott és nem siránkozott volna ország-világ előtt, hogy így meg úgy ráfizetett a szeszóra, nem kompromittálta volna Várad közönségét és színészetét és nem került volna sor arra, hogy a kormányhatalomnak oka legyen a váradai önálló magyar színészet megszüntetésére. Én szívesen látom Janovics Jenőt a váradai színház élén s remélem, hogy úgy fogja megoldani a kérdést, hogy Váradnak, ha nem is külön, de egész színházi élete lesz. Ha jó társulatot hoz, lesz közönsége is.

— A válságos helyzetben mindenestre szükségesnek tartottam volna, hogy a Magyar Párt kulturális bizottsága, de talán az egész színházjáró közönség is, elsősorban a bérlők, nagygyűlésre gyűljenek össze és az utolsó pillanatban is interveniáljanak a színház ügyében.

Waiszlovich Emil, a Park-szálloda tulajdonosa

a következő érdekes nyilatkozatot tette munkatársunknak:

— A színház ügye visszaesést jelent legalább is 25 évvel, amikor is Nagyvárad szintén fiók-állomása volt Kolozsvárnak és a színészek echós szekérrel jöttek Nagyváradra vendégszerepeini. Véleményem szerint ezért a legutóbbi igazgatók a felelősek, akik teljesen önkényesen jártak el. A színházi bizottság és a Jövőnaptársági bizottság mellőzésével egészen

önkényesen cselekedtek, a színházat üzletnek tekintették és nem fektettek súlyt a nívóra.

— A színigazgatók tömegberletet csináltak, ezzel elkedvetlenítették a színház rendes törzsközönségét, amely lassankint el is szokott a színházról. Nem igaz az, hogy Nagyvárad nem tudna egy önálló színházat eltartani, éppen ellenkezőleg Nagyváradnak van a legnépesebb, legmódosabb és legáldozatkészségesebb magyar közönsége, sokkal nagyobb, mint Kolozsvárnak, de a nívó annyira sülyed, hogy ennek a közönségnek nem is állott módjában a színházat támogatni.

— Betetőzte a színház válságát Gróf László és Erdélyi Miklós üzleti fogása. Ők egy igen jól sikerült színházi szezon után is deficitről panaszkodtak és teljesíték panaszaikkal az egész országot.

— A mai körülmények között Janovics Jenő feltétlenül nívóemelést jelent és ezért működése elé várakozással nézünk.

— A színház válsága egy egész csomó egzisztenciát súlyosan fog érinteni. Eltekintve a kenyér nélkül maradó színészekről, igen lényeges veszteségeket szenvednek azok a kereskedők és iparosok, akik az állandó nagyváradai színház fennállásából munkát és előnyöket élveztek. Ezért ragaszkodunk kell az önálló váradai színházhoz.

Tóth Elek, a színház kitűnő művésze ezeket mondotta:

— Mélyen elszomorítónak tartom a kultuszminiszternek ezt a megdöbbentő elhatározását, amely csaknem némaságra kárthatja ezt a ragyogó színházi multtal büszkélkedő várost. És minden cáfolattal szemben határozottan állíthatom, hogy az összes erdélyi városok között még ma is Nagyváradnak van a legjobb és a legnagyobb áldozatra képes közönsége. Véleményem szerinti a kultuszminiszter döntésének egészen más mélyebben rejlő okai lehettek.

— Abban a formában, ahogyan a kultuszminiszter elképzelte az új kerületek beosztását, rendkívüli fontosnak tartom, nemcsak itt, de egész Erdélyben, hogy olyan emberek kerüljenek az újonnan koncesszionált társulatok élére, akik rendelkeznek is a publikum bizalmával. Mert hiszen már maga a ki-nevezési rendszer is nagyon lehangoló, hiszen régen az volt az uzus, hogy a városoknak autonóm joguk volt a színigazgató személyét kiválasztani.

— Ha azonban az önálló magyar színházról le kell mondanunk, úgy örömmel kell üdvözölnünk dr Janovics Jenőt, azért, mert vállalkozik arra, hogy tovább hirdeti a váradai színhádon a magyar szót.

A németek lemondtak az Ocean közeli átrepüléséről

Dessauból táviratozzák: A Junkers-műveknél tegnap egész nap megbeszélések folytak. — Összegezték az Ocean-repülés tanulságait és megállapították, hogy

az Ocean-repülés megismétléséről egyelőre szó sem lehet,

sőt a legközelebbi napokban akkor sem indulnának a repülőgépek utnak, ha időközben kedvező légköri viszonyok állanának be.

A vezetőség véleménye az, hogy a Brémen kiállította a próbát és bebizonyította alkal-

masságát az Ocean-repülésre. Amennyiben újból szóba fog kerülni az Ocean-repülés terve, elsősorban a Brémen és pilótái jöhetnek kombinációba.

Szóba került az is, hogy újabban ismét számosan készülnek az Ocean átrepülésére és így megtörténhetik, hogy valamelyik repülő megelőzi a Junkers-gépeket, azonban a vezetőség megállapította, hogy ez a körülmény sem befolyásolhatja az igazgatóság eredeti elhatározását és nem siettetheji a kedvező időpont megválasztását.

AHOGY PÁRIS NYARAL

A FÉRJEK VONATA — AZ ALVÓ PALOTAK — HAZAK A FAK TETEJÉN

— Az Estilap párisi munkatársától —

Robinson, aug. eleje.

A párisinak nem nagy gond, hogy hova menjen nyaralni. Különösen, ha van rávalója. Annyi alkalom kínálkozik, *occasio* abban az értelemben, ahogy ez a szó magyarul használatos. Nemcsak a francia vasutak, de a közeli külföld is olcsósági versenyt tart: vetélkednek az invitálásban a mondain Deauville, az előkelő Ostende, az exclusiv Biarritz, amely úgy vonul félre földrajzi magányában, mint egy hegység közti királynő. Plakátok jelennek meg napról-napra: Paris Plagesra az Avenue de l'Opéran egy hét emeletes házra rászerezett hétméteres magasságu fényreklám csábit. Az újságokban drága féldoldalas hirdetések, Belgium kedvezménye, hogy vasutai 15 napig 175 frankért, tehát alig ezer leicért szállítják az érkezőket. Ami nem azt jelenti, hogy a kedvezmény tizenöt napig érvényes, hanem azt, hogy tizenöt nap alatt akár éjjelnappal a vonaton lehetsz s számozatlan kilométerek ontják eléd a kis Belgium számos látnivalóját a tengerpart homok-fövényétől az Yperni Krisztusig. Hollandia ügyancsak megszervezett egy vasúti akció, Londonba évnegyedekenként lehet negyedáron áruccanni visszatérni egygyel. Grande Bretagne is szívesen nyújt kedvezményeket a turisták csapatának és most kerültek a pályaudvarok előcsarnokába és a hirdetőfalakra azok a plakátok, amelyek szerint egész Dél-Franciaország megtekintéséhez elég egy huszonöt százalékos vasúti jegy. — Száz-százötven frankból kitélik Toulouse, Bordeaux meglátogatása Havre hatalmas kikötői forgalmával 70 frankért látható. Ezekben az összegekben természetesen a Párisba való visszatérés kedvezménye is benne foglaltatik. De minden második vasárnap indul egy olyan balatoni férjvonat-féle Deauville-ba és Trouvilleba is. Költsége 50 frank háromszázötven lei, ami tulságos drágának nem mondható, ha Biharkeresztéstől a Félix-fürdőig szintén ennyibe kerül. Az uton-utszélen megkapható prospektusok tanúsága szerint Algirt is el lehet 1000 frankon alul érni és még ezzel sem mondtunk nagyot, hiszen tudni kell és ismereni kell azt az állandó törekvés az nyugati országoknak, hogy minél több költelező embert csaljanak sokszor a természettől, de néha csak szavakban kiszinezett tájakra.

Természetesen Párisban június végétől szeptember elejéig a jobb negyedek magánpalotái mind csukott zsalukkal alszanak. Lehunyt pillákkal várják a gyorslábú öszt, amikor az élet szuverén urai azaz asszonyságai újra megkezdik a csütörtök vagy szerda délutánokat. S az ősz nem is várat soká magára, Párisban az idén alig volt nyár. Folyton esett, egyik vihar a másikat követte. Az évszakok is mintha felszabadultak volna az időkerékgyéből. Mint az ember, aki legyőzte repülőszárnyaival az időt, táviróival a messzeséget. Az időjárás Párisban az idén nagyon nehéz volt eligazodni, csak a nap-tár mutatta, hogy melyik szezonban tartunk és mert nyár van, Páris jócskán kiürült.

A középosztály, a környékbeli

nyaralókban üdül, Cayeux-Sur-Mer s tucatnyi apró fürdőtelep a szerényebb üdülők. Dombvidék is akad bőven a francia főváros közelében, azok számára, akik nem okvetlen rajongják a tengert. Volt szerencsém megláthatni a Páristól gyorsvonaton egy órára bujálkodó Robinsont. Nevét valószínűleg onnan nyerte, hogy első házai fák tetején épültek, mint valahol a trópusi szigetek smaragd vegetációjában szokás. Robinsonban ma is akadnak fákra épített házak, de a legragyogóbb látványossága minden bizonnyal, az a két amerikai pompával megépített mulató, amelyeknek emelei ott vesznek el valahol a magasnövésű fák duslevelű ágfogai között, lombátorban, mint valami fészek. Kényelmes lépcső vezet fel a fák tetejére épített szeparékba, de nehezebben közelíthetők meg szegény ember számára, mint a Gaurizankar csucai. A nyári hőben is frakkos pincér szervirozza fetherkeztüsen a vacsorát s a hűtővödrökben tüzes pezsgőkkel szaladgál a borfiu az emeleteken. A vieux arbre szétszórt pagodái, lomb és csikos függöny borul rájuk, gyorsan telnek. Magánautók hadoszlopai sorakoznak egyik tisztán. Éjszaka, ha kigyulladnak a fénycsóvái és köröndjén megke-

dődik a tánc, az Európába átrándult Amerika alaposan igyekszik elfelejteni az üzletek hétköznapi gondját. Ide járnak Páris gazdag szerelmesei, ilyen Páris mellett Robinson, amikor Budagyöngye szerepe vár rá.

Itt hallottam a legjobb jazz-zenét és innen indult el a dzsessz zenekarok legújabb divatja, amikor a saxofonos otthagya a zenekart és csöndes lépésekben elindul távolra, hogy messziről dobja vissza kedvelt instrumentuma hangját a duruzsoló nyári szél. A nyári szellő, az esti szellő, amely vadregények, rózsák illatot ontó bokrok és illatot lihegő női keblek utjain fut be s szárnyaival hozza meg, mint a himport a saxofon gyönyörtől fájdalmas hangját.

Nem tudom lekottázni a pagodák, nyári kuckók, az emeletes fák fészkeiből lehulló női kacajok, halkán összecsengő pezsgőspoharak, félájult tangók, szabóremek, fénycsóvák és szentjánosbogarak ritmusát. Valahogy az a boldog pillanat, az a ritka perc, akár a kiszalmaszalazott citronád, akár a Heidsick, akár a nő mellett vagy egyedül, hogy mégis, van mégis úgy, hogy nagyon nagyon, nagyon jó élni.

Bárdos László.

Románia angol kölcsönt kap

Már folynak az előkészületek a román kölcsön kibocsátására

Berlinből jelentik:

A „Berliner Tageblatt“ londoni tudósítója szerint az angol piacon most van folyamatban a román kölcsön előkészítése. Titulescunak még londoni követsége alatt sikerült megnyernie a kölcsön eszméjének lord Montagut, az Angol Bank kormányzóját.

Bukarestből jelentik:

Az „Adeverul“ is közli e hírt és hozzáteszi, hogy az Angol Bank stabilizálni is akarja a lejt.

Mozgósínházi műsorok:

Atlantic nyári mező

Szerda, csütörtök, péntek

**MALEK
milliomos**

Filmpremier 7 felvonásban

és

**Hattyúk
szigetén**

Vigjáték 5 felvonásban

Heyman-szinkör

Ma és holnap
5, 7 és 9 órákor

Rudolph Valentino halála évfordulójának emlékére

Sejk fia

Rudolpho Valentinó legutolsó, legszebb és legnagyobb filme Bányk Vilmával együttesen

5 és 7 órákor 25, 20, 15 és 10 leies este 9 órákor rendes helyárrakkal

Ady Endre szülei a Félix-fürdőben

A nyári pompájában rogyogó Félix-fürdőbe nevezetes vendégeket várnak. A Splendid hotelben már készítik az intim, otthonos szállást Ady Lőrincz érminszenti földesúr és felesége számára.

A jóságos nagymama, Ady Endre édesanyja, aki a költő legszebb verseiben örökké élni fog, pár hétig minden nyáron pihenni szokott, s az idén úgy határozott, hogy pihenőjét a Félix-fürdőben tölti, ahova férje is elkíséri. Adyné levélben közölte Fehér Dezső szerkesztővel, hogy a jövő héten érkeznek a Félix-fürdőbe.

A nagyváradi újságírók és művészek lelkes, meleg ovációban fogadják részesíteni a halhatatlan költő szüleit és kedves ünnepes vacsorát is rendeznek tiszteletükre.

Uton, utfélen beszélnek az új könyvekről!

Csak éppen *On ne akarna tudni róla?* Irtakozzék be hozzánk, nálunk minden új könyvet azonnal megkaphat s egy ötnyelvű

8000 kötetes

könyvtárból válogathatja ki az Őnt érdeklő könyvet

csak 60 Lei

havonta

a Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárában.

Tusnádfürdő

(Vasúti állomás, posta és látóirra)

„Erdély gyöngye“ Csikmegye déli részén, az Olt folyó gyönyörű völgyében, 656 méter magasságban a tenger színe felett fekszik. Légtiszta, enyhe hegyvidéki, egyenletes, mérsékelt meleg. A levegő tiszta, pormentes, a fürdőtelepet a mérföldekre terjedő ősfenyvesek balszamos illata járja át. Légtiszta, egészséges és fekvése magasságánál fogva Tusnádfürdő kellemes alhavas éghajlatu, elsőrendű klimatikus gyógyhely.

E fürdő legjobb helyén teljesen újonnan, a legmagasabb igényeknek megfelelően berendezett villában folyó évi június hó 1-én nyitott meg a **Sebő-penzió**

Elsőrendű magyar és francia konyháról, valamint figyelmes kiszolgálásról gondoskodva van.

Kívánatra bővebb levélbeli felvilágosítással szolgál

Sebő Imre pénziótulajdonos Tusnádfürdőn.

Rebeles & Fodor

uri szabók

3255

Bazár-épület, színházzal szemben

A disznóólból is „kilakoltattak” egy 67 éves nagybeteg cselédet

Az Estilap szerkesztőségébe egy megrázó tartalmu levél érkezett:

Nagyságos Szerkesztő ur!

Buzás Mária 67 éves nagybeteg asszony kítaszitva az emberek közül, leírhatatlan nyomorúságos helyzetben él a Miron Costin (Erzsébet) utca 8-ik számú házban.

Egy disznó ólban lakik

és a szomszédok jóakarata nélkül már el is pusztult volna. Gyógyíthatatlan beteg, elaggott, akit a kórházakban sem vesznek már fel. A szomszédok is nagy szegénységben, nélkülözések között tengetik az életüket és fáj a szívük, hogy a szerencsétlen asszonyt nem tudják ledél alá juttatni, hogy emberi sorsa legyen. A környékbeli lakók kéri a szerkesztő urat, tekintse meg Buzás Mária nyomorúságának a színhelyét és segítsen a szavaival a szerencsétlen asszonyon.

A levél vétele után kimentünk a Miron Costin (Erzsébet) utca 8-ik számú házhoz. Számot a kis külvárosi házakon nem találtunk, a 8-as számú ház telkén három ház is épült. Az egyikbe találomra benyitottunk. Az udvaron egy kis nyomorék gyerek játszott egy beteg macskával. A kis gyerek idegenkedve nézett ránk, a jobban öltözött városi emberre, valami természetellenes ellenszenvvel és mégis tisztelettel is, mert hiszen sohasem lehet itt tudni, hogy nem végrehajtó-e az ember. Itt már a gyerekek is jól ismerik a végrehajtó fogalmát. A gyerek felnézett, aztán a macskát futni engedte, már amennyire egy sánta macska képes futni és egy nagy pocsolóyan keresztül gázolva bebugdácsolt a lakásba, hogy kihívja az anyját az udvarra. Az édesanyja, egy vastag gyurófával a kezében, sietve az udvarra jött. Volt valami ellenszenv a magatartásában, de lehet, hogy éppen gyuri odabenn es ezert volt nála a fa.

— A várostól tetszik jönni?

Buzás Mária iránt érdeklődünk, mire földerült az asszony arca és a szomszéd házra mutatott, amelynek alacsony léckerítésén keresztül kíváncsi fejek néztek már felénk.

— Ide, ide, itt van az a szegény asszony, tessék idefáradni, invitált egy barátságos asszonyi hang.

Atmentünk a szomszéd házba. Az udvaron bádóg darabok, faüllő, egy bádógos mester tárgyai.

Egy rokonszenves idősebb iparoskülső férfi és egy néni vár a kapuban. Varga Lajos bádógosmester és a felesége. Az udvar egyik zugába vezetnek.

A disznóól mellett egy vackoron fekszik bebugdálva pokrócok közé Buzás Mária.

— Ide tettük szegényt mondja Vargáné részvétellel. Tegnapelőtt

a mentők elszállították a kórházba, de onnan visszaküldték.

Öregek és gyógyíthatatlan betegek számára a kórházban úgy látszik, nincsen hely.

— Mi történt vele? — kérjük.

— Buzás Mária cseléd volt. Itt van a cselédkönyve. Sokáig szolgált egy-egy heven, mint minden. Ezelőtt másfél hónappal a legutolsó gazdája

kidobta a 67 éves szerencsétlen öregot.

Mert betegeskedni kezdett. Akkor itt a szomszédban Viziné kegyelemből megengedte neki, hogy el-

lakják az ólában, mely üres volt.

Ott lakott a disznóólban az öreg asszony négy hétig.

Aludni sohasem tudott, mindig panaszkodott, hogy a patkányok oda merészkednek hozzá és félt, hogy beleharapnak.

— Ott hült fel igazán — sivit egy női hang a szomszéd házból a kerítés felett.

Buzás Mária szinte öntudatlanul fekszik előttünk a beszélgetés alatt. Az egyik szeme egészen bedagadt. A másikkal sűrűn pislogat, de a tekintetében alig van élet. Az egész arca fel van puffadva az éhségtől, a betegségtől, a szegénységtől.

— Mari néni lelke, szólongatja Vargáné. Mari néni lelke, itt van egy ur, az ujságtól.

De Mari néni nem reagál. Csak nézelődik felfelé a hevenyészett tetőre, amelyet Vargák ácsoltak a feje felé, hogy ne ázzon.

— Aztán, kérem szépen, folytatja Vargáné, a disznóólat Viziné eladta,

az új tulajdonos pedig kikergette belőle Mari nénit és hogy vissza ne másszon belé, beszögeztette az ajtaját.

Tessék talán elfáradni, megmutatom ennek az öreg asszonynak a „lakását”, ahonnan kilakoltatták.

Míg megyünk a szomszéd harmadik telekre, Varga Lajos is megerezt egy mondatot.

— Én csak azt szeretném ké-

rem, ha kaphatnék a várostól anyagot, hogy ott, ahol most fekszik a szerencsétlen, kőből és tégelből egy kis házat építhetnék a számára, ahol mégis emberi módon lakhatna.

— Adunk mi neki enni, bár nekünk is elég kevés van, de már helyünk a lakásban nincsen a számára. Kitenni pedig nem volna szívünk — jegyzi meg Vargáné.

A disznó-ólhoz érkezünk, mely alig fél méter magas deszka házikó és egy emberi roncsnak juttott lakóhelyül. Az ajtaja be van szögezve. Az ajtaja, vagyis az a kis négyszögletes nyílás, amelyen legfeljebb egy gyermek tud beférközni. Megdőbentő.

— Hogyan ment ide be Buzás Mária?

— Ha tetszene látni, hogy össze van törve a könyöke és a térde szegénynek. Csupa seb. Hasoncsusza máskált ki és be, amikor itt lakott.

Elbucszunk ettől a siralmas helytől. Buzás Márián mi sem tudunk segíteni. Tragédiája cseléd-sors. Mindenes volt, mosogató lány, 67 éves koráig. Aztán már csak egy ólban túrték meg az emberek, most már onnan is kivetették.

Akinek jó szive van és teheti, talán tudna rajta segíteni. Utolsó napjait talán emberibb módon élhetné le, ha fedél alá juttatná az emberi szolidaritás hatalmas, de oly ritkán megnyilatkozó érzése.

(m. i.)

Nincs drágaság!

Ingyen lehet kapni tüzelőtűt és húst!

A Nagyváradai Estilap olvasói számára meg akarja oldani a megélhetés nehéz problémáját.

Még csak néhány nap választ el bennünket a tűzifa ajándék kiosztásától.

S azután rögtön következik a 400 kiló hus.

Okvetlenül vegye meg, gyűjtse össze és tegye el az Estilap minden számát.

A hus-ciklus ajándék jegyéhez a következő dátumu Estilapok szükségsek:

Augusztus 21, 23, 24, 25, 26, 27 és 28.

Ezt a hét Estilapot augusztus 28, 29 vagy 30-án hozza be a Nagyváradai Estilap kiadóhivatalába és akkor megkapja a második ajándék-jegyet.

Mindazok az olvasók, akik a második ajándékjegy birtokában vannak, részt vesznek a hus-ajándék-ciklusban.

Megyen család között 400 kilogram

I. rangú minőségű marhahúst osztunk szét.

Minden családra tíz napon keresztül minden nap egy-egy kiló hus jut.

Akik az ajándékban részesülnek, utalványokat kapnak a legjobb nagyváradai mészárosokhoz és az utalványok alapján ingyen mérnek ki számukra tíz napon keresztül 1—1 kiló húst.

Az ajándékozási ciklusok iránt az érdeklődés napról-napra fokozódik.

Saját érdeke tehát, hogy az Estilap minden ajándékozási számát megőrizze. A hiányzó példányokat most szerezzé be a kiadóhivatalban, mert később nehéz lesz hozzájutni az Estilap ajándékozási példányaihoz.

Mindazoknak a neveit és pontos címét, akik nyerni fognak: az Estilap nyilvánosságára hozza és módot nyújt olvasóinak arra, hogy meggyőződjenek, hogy az ajándék-kiosztás teljesen igazságosan, részrehalás nélkül fog történni.

Legyen hűséges olvasója az Estilapnak, az Estilap is hű marad Önkhöz.

Kövezzék ki a villamos-sinek mentét

A nagyváradai polgármesteri hivatalban ma délelőtt megjelentek Sass Emil igazgató és Stepheš főfelügyelő, a városi villamos vasut vezetői és bejelentették, hogy a villamos vasut főúti vonalának teljes átalakítását látják szükségesnek. A városi villamos vasut már évek óta minden lehetőséget kihasználva a vasut forgalmának fenntartása érdekében, de minden áldozat ellenére belátják, hogy az említett vonalon a mai rendszer mellett csaknem lehetetlen a forgalmat fenntartani. A sinek melletti aszfalt a folytonos javítás dacára is tönkrement. — Életveszélyes gödrök képződtek a vasut mellett, amelyek az egész alépitményt veszélyeztetik és a forgalmat meggátolják.

A városi vasut igazgatói külföldön hosszas tanulmányokat folytattak, s megállapították azt, hogy az aszfalt egyáltalában nem alkalmas a városi vasut forgalmának biztosítására és az egyetlen megoldás lehetősége az, hogy a sinek környékéről teljesen eltávolítsák a mostani aszfaltot és az uttest ezen részeit kockakövekkel cserélik ki.

Kéri a várost, hogy a főútcái villamosvasut mentét köveztesse ki. Egyben bejelentik, hogy tervbe van véve a sinek kicserélése is, amelyek az idők folyamán éppen a burkolat hatása alatt lényegesen megrongálódtak és sokáig nem bírják ki már a megnövekedett forgalmat.

William Clissold csütörtökön az Ujságíró Clubban

Renegát-e H. G. Wells? Megtagadta-e régi ideáljait? Mutat-e a jövőre járható utakat? Munkástömegek, vagy szellemi arisztokraták fogják-e megváltani a világot? Ezek a kérdések még csak a leghangsúlyosabbak azok közül, amelyeket a Clissold-vita eddig felvetett, de vannak ezeknél mélyebben ható kérdések is. — Ösvát Kálmán csütörtök esti konferansza minden oldalról feltárja a Clissold komplexumot.

Az Ujságíró Clubbot köszönet illeti, hogy közönsége szellemi igényeiről ilyen magasrendű módon gondoskodik.

A konferansz kezdete csütörtökön este 10 órakor. Műsor megvétele minden résztvevőre kötelező. Ára 40 lej.

Rodolpho Valentino és
Bánky Vilma együttes
filme a

Sejk fia

ma és holnap olcsó helyekkel
a Heymanban

MOZI

AZ ATLANTIC NYÁRI MOZI MŰSORA:

Kedd, szerda, csütörtök: Malek milliomos és Hattyuk szigetén.

— Malek megérkezett. A rossz vasuti szolgáltatnak tudható be, hogy Malek keddre, amikor műsorozva volt, nem érkezett meg. A groteszk legény valahol elbolyongott és most mint milliomos érkezett meg Nagyváradra. Kárpótlásul a tegnapi késésért még egy kitűnő vigjátékot ad a premierkép mellé az Atlantic nyári mozgó.

Heyman szinkör

Szerda 5, 7 és 9 órakor: Sejk fia, Rodolph Valentino és Bánky Vilma együttes filmje. Olcsó helyekkel.

Csütörtök 5, 7 és 9 órakor: Sejk fia, Rodolph Valentino és Bánky Vilma együttes filmje. Olcsó helyekkel.

Őszi és téli

szezon
divatlapok
érkeztek

a Hegedüs Hirlapirodába

Costumes Manteaux	150 lei
Elite	150 lei
L'Enfant	90 lei
Confection	140 lei
Star	160 lei
Confection Moderne	145 lei
La Parisienne	100 lei
Juno	130 lei
Astra	90 lei
Revue Parisienne	150 lei
Grande Revue	150 lei
Saison Parisienne	115 lei
Paris Confection	135 lei

Vidékre utánvéttel
vagy az összeg elő-
zetes befizetése effe-
nében szállítjuk

Gyermekének

csak úgy szerezhethet örömet, ha legújabb típusu

biciklit

vesz ajándékba kényelmes részletfizetésre. De vigyázzon, csak szolid, és megbízható helyen

vásároljon

Mindenféle alkatrészek is kaphatók

KALENDÁNÁL

Piața Unirii (Szent László-tér)

SPORT

A váradai tennisezők szép szereplése Szatmáron

A nemrégben alakult és csak most affiliált Szatmári Tennis Club folyó hó 12—15. napjain városközi pályavárató tenniszversenyt rendezett Szatmáron. A verseny, amelyen 4 város és 8 egyet legjobbjátékosai vettek részt, minden várakozáson felül jól sikerült és igen nívós volt. Szébbnél-szebb mérkőzések, váltakozó nagy meglepetések követték egymást és tették színessé a nagy és jelentékeny játékerőt képviselő mezőnyök küzdelmeit.

A férfi egyes bajnokságot a fiatal játékosok vehemens előtörése és ezzel kapcsolatban a nagy krekkek lemaradása jellemezte. A középdöntőben kiesett Máthé Andor, a kerület bajnoka, akit Petrovics Mihály NSE 6:2, 3:6, 6:3 arányban vert meg és Tereh Lajos SzSE, akit pedig Winternitz László KAC győzött le 7:5, 6:2 arányban. Különösen kimagaslott a két elődöntő mérkőzés, amelyek során Straub Elek KAC 6:4, 1:6, 11:9, 6:2 arányban győz Petrovics Mihály NSE ellen és Bleyer Sándor NAC 5:7, 3:6, 6:4, 6:3, 8:6 arányban Winternitz László KAC ellen. A döntőben Straub 8:6, 6:2, 6:4 arányban győzi le a fáradtan játszó Bleyer Sándort. A versenyszám végleges eredménye: 1. Straub Elek KAC, 2. Bleyer Sándor NAC és 3. Petrovics Mihály NSE és Winternitz László KAC.

A női egyes bajnokságot Marton Lili NSE nyerte a döntőben 2:6, 7:5, 6:2 arányban verve klubtársát Liszka Mancit. A harmadik díjakon Dahinten Oszkárné NSE és Lengyel Klári SzTC osztozkodtak. Szép és értékes küzdelmek voltak Marton Lili győzelmei az elő és középdöntőkben, ahol Dahinten Oszkárné és az SzSE bajnoknőjét Halász Bözsit kényszerítette megadásra.

A férfi páros bajnokságot Straub Elek—Winternitz László KAC nyerte a döntőben 6:3, 6:2, w. o. arányban verve Bleyer Sándor NAC—Petrovics Mihály NSE párt,

akik Bleyer Sándor kimerültsége folytán kénytelenek voltak a mérkőzést feladni. Az elődöntőkben Bleyerék és Tereh Lajos—Benedek Pál SzSE párt verték ki 10:8, 3:6, 6:3, 6:4 arányban, míg Straubék a Máthé Andor NAC—Czeglédy Ete NSE pár fölött arattak győzelmet 6:2, 4:6, 7:5, 6:4 arányban.

A vegyes páros bajnokságot Tereh Lajos—Halász Bözső SzSE pár nyerte, szép játékkal győzve Petrovics Mihály—Marton Lili NSE pár ellen 6:2, 6:2 arányban. A 3. díjakon a Henrich—Henrichné SzSE és a Frank—Lengyel SzTC párok osztoztak.

Az ifjúsági férfi egyest Czeglédy Ete NSE nyerte sorozatos győzelmeket aratva Grád MSE, Frank György és Princz Endre SzTC játékosok.

Az ifjúsági női egyes győztese Singer Gabi SzSE lett a döntőben 6:2, 6:1 arányban verve Róth Páci NSE.

A verseny végeredményeképpen az NSE szerzett 22 pontot, az SzSE 12 pontot, a KAC 11 pontot, a NAC 5 pontot és az MSE 1 pontot.

A verseny befejezése után Petrovics Mihály egy meghívásos mérkőzésben 6:4, 3:1, w. o. arányban megverte Tereh Lajost.

Az értékes tiszteletdíjak és művészies kivitelű érmekek hétfőn este egy vacsora keretében adták át a győzteseknek, meyer az SzTC agilis és érdeműs elnöke, dr Princz Aladár adott a vendégjátékosok tiszteletére. Meg kell ezúttal még emlékezni a verseny sima és zavartalan lefolyására, Princz Endre és Princz Imre versenyintézők fáradhatatlan és sportszerű tevékenységéről.

Az újonnan alakult Szatmári Tennis Club ezen verseny rendezésével és játékosai jó szereplésével egyszerre ismertette magát a sportvilágban és megvetette az alapját egy komoly sporttevékenységetől dus fejlődésnek.

Jövő héten kezdődik a NAC nemzetközi tenniszversenye

— Saját tudósítónktól —

Nagyvárad egész társadalma türelmetlenül várja a nyári szezon mindenkor legnagyobb sport-eseményét, a nemzetközi tenniszversenyt. Az idei verseny kedden, e hó 23-án kezdődik. A NAC tennisz-szakosztályának vezetősége mindent megtesz a verseny sikerének érdekében. A pályákat erre az

alkalomra tribünokkal és kényelmes ülőhelyekkel látják el, úgy, hogy minden néző egyaránt jól láthatja majd a szébbnél-szebb mérkőzéseket.

A verseny nívója a tavalyinál biztosan magasabb lesz, mert a tavalyi résztvevőkön kívül számos kitűnő külföldi és belföldi versenyző is bevezetett már eddig is be.

Siessen!

Iratkozzék be már most

a Hegedüs Hirlapiroda Kölcsonkönyvtárába,

ahol 8000 kötet könyvből

válogathat

Gyenge eredmények az Estilap sportpályázatán

E héten is tömérdek pályázat érkezett be kiadóhivatalunkba, de az anyag igen gyenge volt. — Megvalljuk, kissé nehéz volt mostani pályázatunk, de azért nem gondoltuk volna, hogy seniksem fog akadni, aki megfajti minden egyes kérdésünket.

Az Olympia—Macabi mérkőzés eredményét csak Róth Sándor találta el,

míg a Sabaria—Slavia találkozó kimenetelét senkisé. A zsebzéses futball-szerencse alaposan megtérfalta ezúttal olvasóinkat, hiszen mindenki Slavia győzelmét várt, a döntélt tippelő Hillinger Sándor kivételével, de a győzelmét ezúttal a Sabaria ragadta magához és ezzel egy doboz bonbonhoz juttatta Szűcs Julianna olvasónkat, a második díj nyertesét, aki nagy merészen a Sabaria győzelmét megjósolta.

Az első díjat Róth Sándor nyerte, aki minden kérdésünkre helyesen felelt meg, kivéve a Szűcs Julianna által eltalált Sabaria—Slavia mérkőzést.

A többi pályázóknak még megközelítőleg sem sikerült helyes feleletet adniok s így a legjobb akarat mellett sem áll módunkban ez alkalommal a meglepetésnek szant harmadik díjat kiadni. A jövő héten azonban igyekezni fogunk könnyebb kérdéseket föladni, hogy minél többen megoldják azokat, hogy minél többen résztvegyenek az Estilap jutalom díjiban.

Az e heti nyertesek Róth Sándor és Szűcs Julianna a Hegedüs Hirlapirodában vehetik át a jutalmul kifizűtt finom kivitelű „Al right” futball belsejt, illetve a doboz cukorkát.

PLANTOL

a legjobb növény-ételszir
tisza, egészséges és

SZAPORA.

Kapható 1/4 és 1/2 kilogramos kocakban. Előllítatott FUCHS BENJAMIN oradeai főrabbi ur felügyelete alatt a Fabrica Phoenix S. A. R. Bucuresti cégnél.

Oradeai képviselő:

Fischer Emil

Parcul Stefan Cel Mare
volt Tisza Kálmán)-tér 11.
Telefon : 962

ASZÓDI ajánlása a Sas-palotából

Trieszti nyerskáv kilója 108 Lei
pörköelve 130 lei
Sardinia doboza 16 lei
Mézvásár kilója 45 lei
Szalámi : Hercz, Csergő, Keszler, Teil, Sibiu, utóbbi kilója 200 lei
Nemes, édes, valódj szegedi paprika, új termésű
Kinai orosz és angol teák megjötték

ASZÓDI-hoz

Sas-palota 3794

Vántus Károly élete, karrierje, halála

A nagyváradi szociáldemokrata párt alapítója, akitnek halálhírének elterjesztették, meghalt Moszkvában

— Saját tudósítónktól —

Egy rövid távirat Oroszországból: Vántus Károly volt magyar népbiztos 48 éves korában meghalt Moszkvában. Nem első hír, ami haláláról érkezik. Ezt azonban sajnos, komolyan kell venni, s így elmondhatjuk, hogy izgatón érdekes, forradalmi életpálya ért véget Vántus Károly csakugyan minden ízében korszerű karrier hőse volt, nem mindennapos siker az irányító revolúciók korában, ha egy kopott kis ácsleányt a hatalom kápráztató sziklacucsára röpitnek fel tehetségének szárnyai.

Vántus Károly a romantikus Várad lázas forrongásából a magyar demokrácia ezer gyújtó uj eszméjének kráteréből lobbant ki, amikor a Vér és Arany szent csodáitól remegett az örökéletű költő idegrendszere. Mi volt itt akkor a munkásmozgalom, a szociáldemokrácia? Öreg rendőraltiszték halálós titok pecsétje alatt sugárk be a riportereknek, hogy a kert-utcán tegnap este rajtaütöttek egy pincében a kancsi főremföldön, meg a Vántuson, akik mindenféle bolond maszaggal akarják elcsavarni a mesterlegények fejét. Majd ad nekik Gerő kapitány úr, aki nem szereti az ilyen szemtelenségeket. És bizony úgy lett, hogy a kapitány úr kénytelen volt megszökni, hogy a munkások konventikulumai átalakulnak nyilvános gyűlésekké, melyeken néha Biró Lajos is ott volt, meg Ady Endre is, sőt a komoly Várady Zsigmond és maliciózus Friedländer Sámuel is megjelent. Ez már nem volt tréfa és a rendőrség is kezdte tudomásul venni a nagyváradi munkássági törvényes szervezkedését.

Az élen Vántus Károly. Fia, a szőke, zömök ácsműnkás. Ő is az időben már a maga szájára: ácsvállalkozó. Munkáival több építkezésnél dolgozott. Az estét szánta a szerzésre és éjjel tanult. A kávézó törzsszertáznál sűrűn megfordult az intellektuális társaságában, de ha kint a gyűlé-

seken villámlott és menydörgött, itt halk volt és csaknem az alázatosságig szerény. De ha véleményét mondott, felcsillant tehetségének fénye. Nemcsak a szociálista tudósokat tanulmányozta, de rengeteg történelmi munkát olvasott és egy ízben igen érdekes vitája volt a nagybirtok eredetéről, az Ausseroekonomische Mittelerről a Huszadik Század Váradon szereplő kitünőségeivel.

Vántus tehetségét feltűnt a központi vezetőségénél, s amikor a híres váradi építészrajtkot szerencsés befejezéshez

vezette, meghívták Budapestre. A Népszava munkatársa lett és a famunkásokat szervezte. Szövődött közben egy regényes szép szerelme is, feleségül vette szegény, korán elhunyt Homonnai Albert, a ragyogó fiatal költő huját...

Aztán jött a háború. Vántus orosz fogságba került. Sajnos, odakint a kommunizmus polipkarjaiba dobta magát s Kun Bélával együtt jött haza teljes bolsevik felkészültséggel a forradalomban. Megkezdődött a szerencsétlen propaganda és aztán már magától ment minden. Az égő országra rácsapott a szörnyű proletárdiktatura és Vántus Károly a szovjet kormány tagja lett. Népbiztos.

Mikor hatalmon volt, tudta, hogy elveszett:

— Nem adok a fejemért egy

pitykét — mondotta régi barátainak — de vissza nem táncolhatok...

A kommun letörése után pár napig rejtőzhetett csak Pesten a bujdosó népbiztos. A bíróság a nagyváradi ácsot is halálra ítélte. De Oroszország kicserélte. És alig történt ez a változás a sorsában, az a hír érkezett, hogy Vántus Károly egy oroszországi propaganda utján meghalt.

Ezt a hírt megcáfolták, s maga Vántus közölte leveleiben, hogy kiabrándult a bolsevizmus túlzásaiból, s hivatalairól lemondva, visszatért az ácsmesterséghez. Nemrégiben aztán ismét halálhírének jelentették. Még egyszer megjött a cáfolat. Most aztán Zürichben át és Stockholmon át megbízható moszkvai forrásból táviratozzák, hogy a hányatott hajó az élet hullámaiban összetört.

Borzalmas vihar az Oceánon

A La Manche csatornán megszűnt a közlekedés

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból táviratozzák: Az a vihar, amely vasárnap kezdődött az Oceán felett, az elmúlt éjszaka borzalmas orkánná erősödött a La-Manche-csatorna partvidékén. Az orkán teljesen lehetetlenné tette a hajók közlekedését a csatornában.

Durardban a vihar letépett horgonyáról egy gyorshajót és a tengerre hajtotta.

A hullámok között vergődő hajó súlyos veszedelemben van, személyzete éjjel óta állandó segítségkérő jeleket ad le rádióon, de senki sem tud se-

gitségére sietni. Attól félnek, hogy a vihar elültéig a hajó menthetetlenül elpusztul.

A parti rádió-állomások különböző irányból kaptak segítségkérő jelentéseket. Ugy látszik,

az egész Oceánon borzalmas vihar dühög.

Egy volt orosz ezredes löttek le Cocos rablóvezér üldözése közben

A Bezeni-erdő titka

— Bukaresti tud. táv. —

„Bessarabia Terentjé”-nek hívják Cocos, a hírhedt banditát, aki hónapok óta tartja rettegésben a Prutoh tül megyéket. Erős csendőrosztagok próbálják már régóta kézre keríteni a rablóvezért, — eddig még siker nélkül.

A napokban aztán igen tragikus fordulata volt ennek a rablóüldözésnek.

Néhány nap óta ugyanis Orhei-megyében, a Bezeni erdő közelében, egy birtokon tartózkodott Leonid Jacunin volt orosz ezredes, Russo nevű sógoránál. Jacunin minden reggel kirándult a környékre, hogy farkaskutyáját dresszírozza.

Tegnapelőtt reggel Jacunin ezredes kutyájával együtt bement az erdő sűrűjébe. Amint ott valamiért lehajolt, hallja, hogy háta mögött kiabál valaki:

— Allj! Kezeket fel!

Jacunin hátranézett és csendőroket látott.

Mivel pedig úgy tudta, hogy Cocos ebben az erdőben elég gyakran járkal,

még pedig csendőr uniformisban,

ezért futásnak eredt. A közelben a kukoricásban falusiak dolgoztak, Jacunin ezredes azok felé tartott. Közben a csendőrök, látva, hogy Jacunin elfutott,

utána löttek.

Meglátták a tengeriföldön dolgozók is, hogy csendőrök kergetnek valakit és

mivel azt hitték, hogy Co-

cos az, aki a csendőrök elől menekül,

ásókkal és kapákkal ők is feléje iramodtak.

Egyszerre csak

egy csendőrgolyó eltalálta a menekülő ezredes és ő holtan rogyott össze.

Amikor aztán a csendőrök letérdeltek a halott mellé és átkutatták ruhájának zsebeit, akkor jöttek rá tragikus tévedésükre.

Ez a tévedés annak tulajdonítható, hogy az ezredes azon a vidéken nem ismerték és hogy két nappal előbb ugyanabban az erdőben löttek le Cocosnak egy hívét.

Miért nem tárgyalják a magánvádas pereket a járásbírószágon

A nagyváradi büntető járásbírószágon dr Popovici járásbíró tegnap megkezdte a munkát a nyári szünet letelte után. Erre az első napra nem kevesebb, mint

harminc tárgyalás volt kitűzve.

azonban csak egyet-kettőt lehetett letárgyalni és pedig azo-

kat, amelyekben hivatalból üldözendő cselekményekről van szó. Ugyanis azokat az ügyeket, amelyekben a fél magánvádló, nem tárgyalja a bíróság mindaddig, amíg a bélyegilletéket le nem röiják. Erről az illetéklervóvásról pedig a legtöbb fél megieledkezik, holott ha az illetéket kiizetné, a per letárgyalásának időpontját közelebb hozná.

Dr Rácz Sanatorium
 ORADEA, Prințul Carol
 7
 Vigyógy, szénsav, villanyfény és
 hőforrások, beléző curái olcsón
 — csak amennyibe az elutazás
 — vizuma és útiköltsége kerül. —
 Gyógyítja, az ideges, kimerült
 szív, gyomor, bél rheumás, vér-
 megény, tüdőbetegségeket. — Hízó-
 gyógy-curák. Bentrakó orvosok.
 Dr Rácz Ödön igazgató,
 Dr. Lichtenegger nőgyógyász-operateur.

Két kis magyar ügyben...

I.

Tollforgató kollégáim irás-hibáimhoz már hozzászórtam, de hogy olvasási hibákat is elkövetnek, kissé meglepő. A „Nagyvárad”-ban közölt cikemben nem „fogaltam állást” Janovics mellett. Kész és változhatatlan dolognak vettem, hogy jön, s arra kértem, hogy ne elégedjék meg avval, hogy Ő: Janovics! Hogy igazolja is már egyszer azt a névtiszteletet, amelyhez az új impérium sajátos levegőjében hozzájutott. A formáját kifutnia: lesz alkaima Nagyváradon. E város közönségének áldozatkészességétől nem vagyok úgy elragadtatva, mint a Nagyvárad Estilap, de igénye a szellemi és művészi megnyilatkozásokkal szemben: az van! Hogy miből származtatja el, a jóisten tudja. De van. És hamar el tudja választani az üzleti iparkodást a művészi iparkodástól.

Enin — reméljük — hogy művészi iparkodással állván majd szemben: áldozatkészég is fejlődik — az igényhez.

II.

Nem látom helyénvalónak azt a kaszinó-finomságot, a melylyel az erdélyi sajtó a Keleti Újság dolgát kezeli. Az a másfélmillió telepesi díj, amelyet dr. Weiss Sándor zsebre-vágott, az erdélyi városi elem radikális szellemének a megváltási ára volt. Weiss Sándor olyasmit is eladott, ami nem volt az övé, a „Minerva” olyasmit is vásárolt, amit nem kínáltak fel neki. Ez az adásvételi ügylet még nincs befejezve. A városi közvélemény nagyon hamar meg fogja mutatni (Weiss Sándornak erkölcsileg, a Minervának anyagilag is!) hogy sem megvenni, sem eladni nem engedi magát.

Osvát Kálmán.

* **Autó és szeneskocsi karambolja.** Tegnap este elé csaknem végzetes autóbaleset történt a váradai főútcán. A vasúti állomástól a város felé haladt a Schenker szállító-cég egyik szemmel megrakott teherszállója, amikor az Ord. 337. számú autó, amelyet Józsa Miklós soffit vezetett, eddig ismeretlen okból beleszaladt a szénszállító kocsiába. A karambol következtében az egyik ló két hátsó lába eltörtött és úgy a kocsi, mint az autó súlyosan megrongálódott. A rendőrség megindította a nyomozást.

Malek mint milliomos és Hattyuk szigetén.

Darkettkefe, falporoló, kefe-seprő és mindennemű saját készítményű kefeáru legolcsóbban beszerezhető STERN S. ENDRE cégnél Oradea N. Iorga (Zöldfa) utca 10. Viszonteladónak árendgémény. 3540-3

Mi újság?

A lei ma Zürichben: 321.50

Zürichi nyitás

Váradai árfolyamok

BUKARESTI 321.50

1927. augusztus 17.

BERLIN	12330
NEW-YORK	518 56
LONDON	2521 21
PARIS	2033
MILANO	2828
BUDAPEST	9055
PRAGA	1539
BECS	73 06

Pénz	28.30	28.50
Dollár	162.50	163.50
Cseh korona	4.83	4.86
Svájci frank	31.50	31.65
Osztrák schilling	22.90	23.10
Francia frank	6.40	6.45
Angol font	792	796
Olasz lira	8.90	9

Jön! A szezon legnagyobb eseménye Jön!
Beregi Oszkár színpadon és filmen
a Heyman-Szinkörben

A prefektus az inséges községekért

— Saját tudósítónktól —

Lobontiu Emil dr. Bihar megye prefektusa a megye valamennyi szolgabirójához és községi jegyzőjéhez körlevelet intézett, amelyben felhívja őket: tegyenek sürgős jelentést arról, mennyire van

ellátva a megye lakossága buzával és tengerivel. Az állam ugyanis gyors gabonasegélyt akar juttatni az inséges vidékeknek, — a piaci árnál jóval olcsóbban — és ezt az árat is csak pár év múlva kell lefizetni.

Ujból tárgyalják a halálra ítélt anarchisták pörét?

Newyorkból táviratozzák:

A bostoni legifőbb törvényszék tegnap tárgyalta azokat a kifogásokat, amelyeket Sacco és Vanzetti védői terjesztettek elő.

A védők megismételték azokat a tényeket, amelyekből következtetni lehet, hogy jogi tévedés történt.

A védelemnek kettős alapelve van. Az egyik az, hogy Thayer bíró elfogultsága olyan légkört teremtett, amelyben lehetetlenné vált a pártatlan gazságszolgáltatás. A másik az, hogy a bíró saját maga képtelen dönteni saját elfogultsága kérdésében.

A védők új tárgyalás elrendelését kérték.

A bíróság határozatát pénteken hirdeti ki.

Sacco megható bucsulevele kisleányához

Az amerikában hét év előtt halálra ítélt olasz anarchista, Nicola Sacco, a következő levelet küldte a siralomházból kisleányának:

— Drága kis Inzem, — Szeretném, ha megértenéd azt, amit most szedett lélekkel és érzésem legmélyéből mondani fogok. Életem legvégső napjaim, békétlen szívemen fogom hordozni azt a levelet, amelyet nekem írtál. Sőt engedélyt fogok kérni, hogy a levelet sírba vihessem magammal.

— Hogy vágytam volna együttélni veled, fivéréddel Dantéval, és édesanyáddal, egyesülve valami nagy-nagy szeretetben, zöld erdő mélyén rejtőző kicsiny háznál! Nyári délutánokon letelepedtem volna egy tölgyfa árnyékába, a térdemen tartottalak volna téged

és megtanítottalak volna írni, olvasni, szeretni és hinni!

— De ez nem adatott meg nekünk. Elválasztott bennünket a balsors. Ez a haldokló öreg társadalom brutálisan kiragadott engem édesanyád karjaiból és a ti mély-séges szeretetetekből s bizony ki-csikéim, ti most már hiába várakoztok rám...

— De tudom, hogy derék gyerekek lesztek. Tudom, hogy tudjátok, hogy minden pillanatban magam mellett érezlek benneteket és oly sok megindító dolgot mondok nektek!

— Köszönd meg nevemben barátainknak, hogy oly sokat harcoltak szabadságomért és hadd öleljelek sokszor, nagyon sokszor: téged, fivéredet és édesanyádat.

Apád: Nicola Sacco.

Felrobbantották az anarchisták az egyik esküdt házát

Bostonból táviratozzák:

Evie Mac Hardy háza ma reggel fél négykor a levegőbe repült. Mac Hardy 7 évvel ezelőtt esküdt volt a Sacco és Vanzetti ellen folytatott pörben és nyilvánvaló, hogy a robbantási merénylét emiatt követték el ellene. Úgy az esküdt, mint felesége és leánya továbbá 3 fia súlyos sérüléseket szenvedett. A tüzoltóságnak alig sikerült a család tagjait a romok közül kimenteni. A nyomozás adatai szerint pokolgéppel robbantották fel az esküdt házát.

* A nagyváradai kávéosk és vendéglősök egyesületének egy küldöttsége ma délelőtt tiszteltgett Lobontiu Emil dr megyei prefektusnál. A küldöttséget Fährndrich Zoltán egyesületi elnök vezette. Részt vettek még benne: Várdi Sándor, Rein Jenő, Popovics Sándor és Wégner Mór.

Malek mint milliomos és Hattyuk szigetén.

* A rei. egyházmegye közgyűlése. A bihari református egyházmegye ma délelőtt tartotta közgyűlését, amelyen Sulyok István püspök is megjelent. Az esperesválasztás eredményének és legújabb József főpánczok lemondásának két fontos és meglehetősen élénk vitát kellett pontja volt a közgyűlésnek. Az egyik az, hogy a református iskolaának és internátusnak az az egyházkerület elé is tartozna. A másik pedig Tarnóczy Lajos az az indítványa, hogy törölje el a harmadfokú bíróságot, mely — úgy mond — jog és törvény szerint sem működhet. Az elnöki kérdést Ujfalussy Sándor először ismertette és ehhez szólott Sulyok István püspök, aki azt tegezte, hogy ez az objektum közzéadokozásból lélesült. Ugyancsak ehhez a kérdéshez szolt hozzá Czegledy Miklós is, aki az előzővel szemben más álláspontot képviselt. Lapunk zártkörű közgyűlés még tart.

Malek mint milliomos és Hattyuk szigetén.

* **Orvosi hír.** Dr. Keszei Hermann fül-, orr- és gégeorvos hazaérkezett és rendeléseit újra megkezdte Rima-nóczy-utca 2. szám alatt.

* **Tilos az utcákon való csoportosulás és fölvenulás.** nagyváradai rendőrprefektura már korábban kiadott rendelkezése tere való hivatkozással még egyszer figyelmeztet mindenkit, hogy az utcákon való csoportosulás, menetek és fölvenulások szigorúan tiltva vannak sőt az egyházi körmenetek is csupán a 17-ik divízió előzetes engedélyével tarthatók meg.

Megbizható minőségben chiffonok, damastok, szines fehéreműbátyistok, étkező-készletek Leitner Márton R.-T-nál szerezhetők meg.

* **A kerületi kapitányságoknál kell benyújtani a följelentéseket.** A nagyváradai államrendőrség mihez tartás végett közli, hogy minden följelentést az illető kerületnél kell megtenni. A kerületi kapitányságok önálló hatáskörrel rendelkeznek akár bűnyügyben, akár más természetű ügyekben jogukban áll intézkedni. A rendőrség ezzel az intézkedéssel elejét akarja venni annak a rossz szokásnak, hogy a publikum minden kis csirkelopást egyenesen a prefektusnak, vagy a rendőrigazgatónak akar jelenteni.

Legjobb minőségű gyönyörű kímintású divat-délainek szezonvégi reklámára **Lei 40.** — Leitner Márton R.-T. nál.

x **Nagy meleg ellen.** legjobb a Dreher-Haggenmacher sör. Hűsít, üdít, kellemes.

Dalmit akar Tabéry Géza

A Nagyvárad mai cikkében Tabéry Géza az Estilappal foglalkozó olyan „szuperművelt” stílusú író, amelyet legnagyobb sajnálattal, többszöri olvasás után sem tudunk megérteni. Sajnos, a mi horizontunk olyan szűk, hogy képtelenek vagyunk felfogni azt az új erdélyi irodalmi stílust, amelynek ő az egyik képviselője. Nagyon kérjük Tabéry urat, ezentúl ne írja meg, hanem mondja el egyszerű keresetnyelven, szavakkal, úgy, ahogy civilben megszokott, hogy mit kívánunk, mi készséggel megteesszük, és a szíveséget, amelyet elérni szeretnénk, és esetleg foglalkozunk a témájával is. De előbb tudnunk kell, hogy miről van szó, mert nem tudunk a betű-rejtvények megjelöléséhez.

Nagyváradon lesz romániai mérnökök országos kongresszusa

A mérnökök országos egyesülete szeptember 25-én kongresszust tart Nagyváradon. A kongresszus elnöke: Gavra Sándor államtitkár, a főnöke: Po'eszcsárd ma délelőtt felkeresték Lobotiu Emil drt, Biharmegyei főosztályvezetőt és megkérték: támogassa a megye erkölcsileg és pénzügyileg ezt a mérnökkongresszust. Lobotiu dr prefektus biztosa a nála járó két mérnököt, a hatóság és a közönség részéről messzemenő, szeretetteljes támogatást fognak kapni. Biharmegye — mondotta a prefektus — annál is inkább nagy örömmel várja az ország mérnökeit, mert hiszen gazdag szakai programot alkotott márk. Szívesen fogadjuk a mérnököket és felkérjük őket, hogy segítségével járuljanak ahhoz, hogy a ország gazdasági köreinek felmérése felhívják Biharmegye gazdasági problémáira, amelyeknek megoldása — közérdek.

Női tavaszi kabátok
1200 leitől

Női pongyolák és ruhák
195 leitől

nagy választékban a legszebb kivitelben

Weber Model-áruház
Vahuzja (Szt. János)-utca 6. sz.

Végezték a nemzetközi egyezmény konferenciát. Budapestről távozott: A nemzetközi egyházi konferencia tegnap befejezte ülését. A külföldi résztvevők megtekintették a magyar főváros körét, majd lerándultak a Debrecen melletti Hortobágyra, megtekintették az Aggteleki csepkőbarot és elhagyták az országot.

Leleplezték egy vasúti korrumpció bandát. Bukaresti újságírók táviratozza: A CFR román állomásán másiél év vizsgálattal a vagonokat. A rendőrségnek csak most sikerült a tolvajokat felhedeznii. A mint egy millió lejre rugalmasnak a holminknak az értékeit a vagonokból ellopottak. A tetteseket letartóztatás és az orgazdák őrizetbe vétele is várható.

Öngyilkosság az elmekórházban Borotvával elvágta a nyakát egy életunt öreg váradai munkás

Ma reggel hat órakor a nagyváradai elmekórház belgyógyászati osztályán egy asztmatikus beteg, egy öreg váradai munkás öngyilkosságot követett el, berotvával átvágta a nyakát, s mire észrevették, elvérzett a kórházi ágyon.

Pár nap előtt jelentkezett felvételre az elmekórház belgyógyászati osztályán Magyar János 60 éves Rendes-telepi téglagyári lakos, aki évek óta asztmatikus bántalmakban szenved és már több ízben állott kórházi kezelés alatt Váradon is.

Az öreg Magyar János elmondotta Pacala Virgílné dr osztályos főorvosnak, hogy

tíz év óta nem tud ágyban feküdni,

mert azonnal fuldoklási rohamot kap és ezért

az egész éjszakákat széken ülve tölti

Dr. Pacala főorvosnő, aki már régebben is kezelte az öreg munkást, ismét felvette a belgyógyászatra és a legfigyelmesebb ápolásban részesítette.

Tegnap este ismét csillapító porokat adtak az öreg munkásnak, hogy az éjszakát nyugodtan töltsé, de különösen a szélviharos időjárás miatt egész éjjel fuldoklott és betegársainak keservesen panaszkodott helyzete miatt.

Reggel felé megnyugodott az öreg beteg,

lefeküdt ágyára és magára huzta a takarót.

Hosszu ideig csöndesen feküdt az öreg Magyar az ágyán, szobatársai azt hitték, hogy végre megpihent és elaludt, amikor egyszerre

hörgés és haláltusa hallatszott az öreg ágya felől.

Azonnal értesítették az ápolónőt, aki odarohant az öreg Magyar ágyához és a beteg

átvágott nyakkal, vérbe-fagyva találta.

Ott feküdt mellette a berotvája, amelylyel az elkéseredett ember a takaró alatt átvágta a nyakát.

Egy híres magyar úrlovas súlyos autókatasztrófiája

Sopronból táviratozzák:

Báró Berg Tibor, az ismert úrlovas, aki nevét a Budapest-konstantinápolyi távgyaloglással tette nevezetessé, felelőségével együtt tegnap a devcséri országuton súlyos autószerencsétlenséget szenvedett. A kocsit Devcserbe igyekezett a javítás alatt álló országuton. Az uttest közepén egy kőrakás

A vágás olyan erős volt hogy

kettészelte a gégejét is és azonnali halálát okozta, percek alatt elvérzett.

A rendőrség és az ügyészség azonnal megindította a vizsgálatot, megállapította azt, hogy öngyilkosság történt és felelősség senkit sem terhel, mert a belgyógyászati osztályon igen sok beteg tart magánál berotvát.

volt, amely nem volt kivilágitva. Az autó ráhajtott, felborult és

maga alá temette a bárót,

aki súlyos koponyazúzódásokat és kartörést szenvedett. — Berg báró sebesülése könnyebb természetű. Mindkét sebesülést a soproni kórházba szállították.

Még mindig nincs béke a magyar vasiparban

Budapestről táviratozzák:

A vasipari munkások sztrájkja ügyében a tegnapi tárgyaláson, — amelyet a miniszterelnök helyettese vezetett, nem történt megegyezés.

A munkások képviselői ragasz-

kodtak követelésükhöz, amit azonban a munkaadók szerint lehetetlen teljesíteni.

A tárgyalásokat ma folytatják. Vass miniszter kijelentette, hogy minden reménye megvan a megegyezésre.

Teljesen kielégítő Várad közegészségügyi állapota

— Saját tudósítónktól —

A tiszti főorvosi hivatalban most állították össze Nagyvárad közegészségi állapotának félévi mérlegét és ez a statisztika, dacára a gyümölcsszezonnak, igen örövendetes javulást mutat a múlt hónapvégi adatokkal szemben.

A jelentésből mindenekeiőtt megállapítható, hogy

a járványos betegségek száma állandó csökkenő tendenciát mutat

és a járványkórházba utalt ter-

tőző betegek állapota szintén teljesen kielégítő.

A jelentés annál is inkább megnyugtató, mert hiszen most van a legnagyobb gyümölcs-szezon és különösen a polgárság szegényebb osztálya fogyaszt igen nagy mennyiségben gyümölcsöt.

Gyermek-kocsik

ernyők, gummizások, 3707
szakszerű javítások

Szöke Miklós gyermek-kocsi
üzemében

Piața Unirii 16., Saguna (Kapucinus-u.) sarok

Gyermek **kerékpárok I^a**
és a legjobb gyártmányu **kerékpárok** bámulatos olcsón kaphatók részlete is. Alkatrészek, javítások szakszerűen, olcsón

ELENA gépraktár és javítóműhely
H. Eisenberger Piata M. Viteazul 5.
3758 (Nagypiac-tér)

Árverési hirdelmény

Szilágy megye Zovány községben néhai Orbán Gyula hagyatékát képező egy házastelek 3 szobás lakás, konyha, speiz, gazdasági épületekkel, nagy gyümölcsös kerttel szeptember 4-én nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik. Kikiáltási ár 200.000 lei.

Előjáróság.

Angol-szövet raktár.

Urakat izléssel és elegánsan öltöztet

Hackmayer

angol szabó-cég

Avram Iancu (Kossuth)-u. 2.

Szolid áruk

Freund Benjámín ékszerész-üzletéi

kényszerűségből ideiglenesen Saguna (Kapucinus)-utca 16. alá helyezte át. Orát, ékszer, lát-szert leszállított árban árusít. — Aranyat, ezüstöt, briliántot magas árban vesz. 2818

Endlizési

olcsón és kifogástalanul elkészítve csakis I. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 11. ajtó 5. vállalnak

Átadó

központban:

4 szobás lakás magánháznál. Több kisebb-nagyobb lakás, butorozott szobák stb.

Eladó házak!

Ujváros központjában üzletház (több lakásos) átvehető lakással és üzlettel 850 ezer leiért. — Magánház, 2 szoba, nagy előszoba, fürdőszoba, konyha stb. mellék-helyiségekkel. — kerttel 250.000 lei. Istálló házak. — Rákóczi-ut mellékutcáján modern ház 2-szer 5 szobás lakással esetleg felerészben is nagyon kedvező fizetési feltételekkel.

Ardeal-iroda
Főposta mellett

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS

TÖBB csinos egy ágyas butorozott szoba, központban azonnalra világítás, kiszolgálással együtt, havi 1500 leiért kiadó. Bővebbet „Metropol” szálloda portásánál.

ÜRES kis szobát esetleg kamrával keres magános ember, lehet szuterinben is. Cimet Hegedüs hirlapirodába kér. 678

EGY SZOBA KONYHAS LAKÁS, vízvezetékekkel október vagy november elsejére keresek. C. Gălbănescu (Várad Zsigmond) utca 23.

KÖZPONTBAN 2 butorozott szobát orvosi rendelőnek keresek. Cimet Hegedüs hirlapirodába kérek. 720

SZOBA, konyhát üresen keresek. Cimet Hegedüs hirlapirodában. 781

KÖZPONTBAN 1 vagy 2 helyiséget raktárnak keresek. Cimet a Hegedüs hirlapirodába kérek. 780

SZOBA, konyhas lakás butorral azonnal átadó. Cuza Voda (Szacs-vay) utca 68. 772

LAKÁSOK 5 parketes, 4 parketes lelépés nélkül, vannak 4, 3, 2, 1 szobásak, butorozott szobák, fürdőszobával. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4. Telefon 10-22. 774

EGY szoba, konyha és egy istálló kiadó. Velence-part 81-c. Kövári. 764

ADÁS-VÉTEL

EGY vas aktaszekrény megvételre kerestetik. Bourne Co. Avram Iancu (Kossuth) utca 16. sz. 770

FÜSZERÜZLET forgalmas utcán más vállalat miatt átadó. Cimet Hegedüs hirlapirodában. 747

TÜZIFAAPRITÓ, két karu balta eladó. Cimet Hegedüs hirlapirodában. 752

TIZENKÉTSZEMÉLYES komplett ezüstkészlet, vitrin, ingaóra, szalonasztal eladók. Mindennemű szőnyegek javítását vállalom. Balta, Károly herceg (Szilágyi Dezső) utca 29. 779

ELADÓ modern fekete ebédítő vitrinrel, 2 fotellel, 26 ezer, háló szoba sodronnyal, betéttel, hencser takaróval, 25 ezer, konyhabutor, csillár, hintaszék. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4. Telefon 10-22. 773

ALKALMAZÁS

UJSAGARUS fiukat, havi fizetéssel felvesz Katona, a kishidnál. 686

JÓL főző mindenek szakácsnő azonnalra felvétetik Lengyel uridivat üzlet, Ferdinánd király (Rákóczi) ut 5. 764

GYORS- és gépiró (vagy nő) aki a német és román nyelvben teljesen perfekt, azonnal felvétetik Felsődnára. Irásbeli ajánlatok Banca Minelor, Tileagd 2. címre küldendők. 751

TISZTVISELŐNŐ, hosszú praxissal, bármilyen állást keres. Cimet Hegedüs hirlapirodában. 756

GYERMEKEKHEZ felügyelni délutánra ajánlkozik intelligens nő Cimet Hegedüs hirlapirodában. 755

ELARUSITÓ segéd feltétlen ügyes eladó felvétetik, románul tudó előnyben részesül. Ajánlatot „H. L.” jellegére a Hegedüs hirlapirodába kérünk. 778

FIATAL könyvelő szombati megtartásával állást keres. Cimet Hegedüs hirlapirodában. 761

UTAZÓT KERESÉK. 24-26 éves nőtlen fiatalember, németül, románul, magyarul tudó, állandó jól fizetett, alkalmazást nyerhet. Ajánlatok fényképpel benyújtandók vasárnapig. Thiess Emil, Decebal (Ritoók Zsigmond) utca 32. szám. 766

GYERMEKSZERETŐ, intelligens, megbízható nő, szépen kézmunkál, háztartásban segédkezik. Gyermekek mellé vagy házikószakosznak, esetleg beteg mellé ajánlkozik, nem nagy fizetésre, inkább jó bánásmódra reflektál. Matei Corvinul (Batthányi) utca 78. 768

PERFECT szakácsnő állást keres. Cimet Hegedüs hirlapirodában. 777

BEJARÓ főzést vállalok. Cimet Decebal (Vitéz) utca 25. Nagybányánál. 777

KÖNNYEBB házimunkát vállalkoztér idősebb asszony. Pictor Grigorescu (Mészáros) utca 2. Vörösné. 776

Könyvelő, mielőbb belépést kerestetik. Irásbeli ajánlatok Szilágyi & Lengyel céghez. 777

ROMAN, magyar gépirónő délutáni foglalkozást keres. Cimet Zigre iroda. 777

KÜLÖNFÉLÉK

TARS kerestetik központban levő kitűnő üzlethez, esetleg átadó. Bővebbet dr Zoltánnál, Ádámján-palota. 777

KLEIN
kartelen kivül 3464
cégfestő

Str. Cuza Voda (Szacs-vay-u.) 36.

RÜHLE CARL zeneműkiadó LEIPZIG

szenzációsan olcsó kiadványai

Godard-Album

10 kiváló zongoradarab
I. Mazurka. II. Walzer.
Am Spinnrad. Am Morgen.
Berceuse stb. — Ára 80 lei.

Bergmüller: 20 Etüden

aus Op. 100. 105. und 109.
Kis szalon-etüdek kezdők számára, könnyű letétben.
Ára 70 lei.

Der Kino-Kapellmeister.

Mozizenekaroknak alkalmas kísérő zene, de kiváló szórakoztató muzsika hegedűre zongora kísérettel. 15 pompás szám van a kötetben: Mignon, Leichte Cavallerie, Gounod: Frühlingslied, Amerikana, polpourri, a legismeretebb amerikai dalok stb.
Ára 160 lei.

Kérjen Rühle-kiadványokról jegyzéket ingyen.

Minden kottát azonnal szállít a

Hegedüs Hirlapiroda zenemű-osztálya

Die kleine Mozart-Spieler.

A legszebb Mozart-operákból és darabokból egy gyűjtemény hegedű-zongorára, 37 darab egy kötetben. — Ára 90 lei.

Der kleine Beethoven-Spieler.

Beethoven műveiből 18 kis darab, könnyű letétben, hegedű és zongorára. — Ára 90 lei.